

Bijlage - Communicatie met mensen met een cognitieve beperking

Besteed veel aandacht aan het begin, het openen van je contact.

Sta dicht bij de persoon met dementie.
Zorg dat de persoon je kan zien.
Sta of ga zitten op gelijke hoogte.
Maak eerst oogcontact of lichaamscontact.
Spreek de persoon aan met zijn naam.

Help externe prikkels te begrijpen.
Benoem wat de persoon nu waarneemt.
Beschrijf zintuiglijk wat hij nu kan zien, horen, voelen, ruiken en proeven.

Communiceer langzamer, maar overdrijf niet.
Geef één boodschap per zin.
Gebruik eenvoudige, korte zinnen en woorden.
Praat met een warme diepe stem.
Doe dingen voor en wijs dingen aan.

Behandel de persoon met dementie als een volwassen persoon.
Betuttel niet (geen verkleinwoordjes)
Spreek niet over hem in zijn aanwezigheid.
Fluister niet tegen anderen in zijn aanwezigheid.
Leg de nadruk op wat hij nog wel kan.

Laat hem de regie over zijn leven.
Betrek hem in zoveel mogelijk beslissingen.
Stel niet meer dan één vraag tegelijkertijd.
Pas je formulering/ vragen aan:

- Open vraag (wat, wie, waar, niet waarom)
- Meerkeuze vraag (maximaal 2 mogelijkheden)
- Gesloten vraag (antwoord: ja/ nee)

Wees voorspelbaar.
Kondig aan wat je gaat doen.
Benoem wat je doet.
Beweeg traag.

Spiegel gedrag/ innerlijke werkelijkheid.
Benoem wat de persoon met dementie doet.
Druk de emotie uit waarmee hij worstelt en toets of het klopt.

A. Contact 'openen en contact ontvangen/afstemmen	
Bijvoorbeeld:	<ul style="list-style-type: none"> • Toewenden/volgen • De ander aankijken • Oogcontact • Ooghoogte • vriendelijke stem intonatie • vriendelijk gezichtsexpressie • Noemen van de naam • Aanraken
<p>↓ Contact openen</p> <p>↑ Contact ontvangen/ afstemmen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meedoen, volgen van de cliënt • Ja knikken, ja zeggen • Benoemen wat de cliënt doet en zegt
B. Converseren	
Bijvoorbeeld:	<ul style="list-style-type: none"> • Ontvangstbevestiging geven (door bv het herhalen wat de ander zegt) • Een 'hoe-wat-wanneer-waar' vraag stellen • Antwoord geven • Babbelen
C. Beurt verdelen tussen de aanwezigen	
Bijvoorbeeld:	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen bij het gesprek betrekken • Iedereen aankijken <p>Contact ontvangen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iedereen een beurt geven en zelf ook een beurt nemen • Elkaar helpen door samen dingen te doen
D. Leiding geven	
Bijvoorbeeld:	<ul style="list-style-type: none"> • Het in de praktijk brengen wat er gebeurt onder punt A en B. • Benoemen wat er gebeurt of gaat gebeuren • Benoemen wat je doet of gaat doen • Benoemen wat je van de cliënt verwacht • Grenzen aangeven • Bevestigen • Belonen
E. Contact afsluiten	
Bijvoorbeeld:	<ul style="list-style-type: none"> • Benoemen wat je gaat doen • Bedanken voor het contact moment • Dag zeggen • Zwaaien • Schudden van de hand

Ga mee in het verhaal en de emotie.
Dring de persoon met dementie geen andere werkelijkheid of stemming op.
Laat hem in zijn waarde.
Corrigeer zo weinig mogelijk het beeld van zijn werkelijkheid. Probeer niet je gelijk te halen.
Laat de persoon met dementie niet falen.
Gebruik humor.